

"Dagens skydd mot cancer räcker inte"

Sedan 2022 klassar WHO brandmansyrket som "cancerframkallande".
Foto: Adam Wrafter

Det finns kläder som uppges ge brandmän bättre skydd mot cancer än vad dagens larmställ kan erbjuda. Men ytterst få stationer i Sverige har köpt in dem – ingen av de i Uppsala.

ANNONS

Uppsala 5 februari 2024 18:00 8

– Det är i sig unikt att ett yrke är cancerframkallande år 2024. I andra yrken kan man bygga bort risken med robotar, men en brandman måste ju gå in i röken oavsett.

Det säger Anders Cederberg, ordförande i Brandmännens cancerfond som bland annat jobbar med att samla in pengar till forskning.

ÖSTHAMMARS FÖRETAGSCENTER

Kontorshotell i Östhammar: "Stor skillnad"

Anders Cederberg är ordförande i Brandmännens cancerfond.
Foto: UNT/Privat

Flera studier har kunnat konstatera att brandrök innehåller cancerogena ämnen, och sommaren 2022 [klassade världshälsoorganisationen WHO brandmansyrket som "cancerframkallande för människor"](#).

Tre brandmän vid Uppsala brandförsvär har i UNT berättat om sina cancerdiagnoser. En av dem, Svenne, fick leukemi 2010. Då hade han jobbat som rökdykarinstruktör i många år.

"Det var på den tiden när vi stod och skyfflade bort kolen efteråt utan masker. Det är klart jag ser kopplingen", säger han.

Brandmännen Sten, Fredrik och Svenne är i olika stadier av sina cancerdiagnoser. Nyligen berättade de i UNT om kopplingen de gör till sitt yrke.
Foto: Adam Wrafter

Man misstänker att det finns ett stort mörkertal över hur många brandmän som drabbas av cancer. Det säger Robin Bultmark, skyddsombud inom Uppsala brandförsvär.

att gå till kontoret"

> Allt om nysatsningen ✓
Företagsinspiration

Annons Östhammars Företagscenter

Klarar du att lösa dagens ord på ord?

Lös våra kluriga kryss och spel.

Testa här >

ANNONS

Livekalender: Här är sporten vi direktsänder

Sugen på direktsänd sport?

Livesportkalender >

Tipsa UNT och vinn 2500 kronor

Journalistik

Har du ett nyhetstips som vi borde ta del av?

Startsida

Senaste nytt

Inte minst eftersom för få anmäler sina diagnoser som arbetssjukdomar hos Försäkringskassan.

– Det anmäls för lite, det ligger väl lite i brandmännens natur. Man är lösningsorienterad och drar sig för att anmäla risker. Jag kan garanterat säga att det funnits cancerfall hos oss tidigare, och i viss mån fortfarande, där det inte funnits kunskap om hur och att man ska anmäla, säger Robin Bultmark.

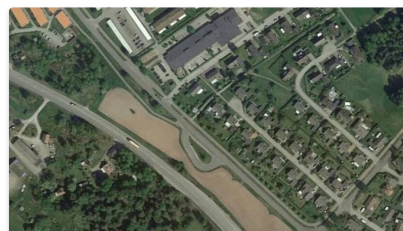

Robin Bultmark är brandman och skyddsombud inom Uppsala brandförsvär.
Foto: Anna Bredberg

Försäkringskassan har ingen egen statistik på hur många brandmän som drabbats av cancer och fått ersättning. De uppger att kravet för att få en sjukdom prövad som arbetssjukdom över huvud taget, är att personens förmåga att arbeta påverkas under minst ett år och medför en inkomstförlust på minst en femtondel.

Att öka antalet brandmän som får ersättning när de drabbats av cancer är ett av fackförbundet Kommunals mål. Mikael Svanberg, förbundsombudsman och bransch- och yrkesansvarig på Kommunal, känner hittills bara till ett fåtal fall där det hänt. Det hela försvåras av att brandmän fram till alldeles nyligen fått gå i pension vid 58 års ålder.

– Jag tror det är många som hunnit gå i pension som inte registrerat sin cancer som arbetsskada, säger Mikael Svanberg.

Se vad dina nya grannar gav för huset

Sök bland husförsäljningar

Fastighetsköp →

I dag finns hårda rutiner kring hur smutsig utrustning ska hanteras.

Foto: Adam Wrafter

På alla Uppsala brandförsvars stationer följs den så kallade Friska brandmänmodellen.

Det är en uppsättning arbetsrutiner som under början av 2000-talet började spridas runtom i Sverige. I dag används den även internationellt. Rutinerna ställer stora krav på brandstationerna: det ska bland annat gå att separera ren och smutsig utrustning, och att tvätta larmkläderna i speciella tvättmaskiner.

Röken letar sig in via både huden, munnen och luftvägarna.

Foto: Adam Wrafter

Men det räcker inte som skydd, menar Anders Cederberg på Brandmännens cancerfond.

– Friska brandmänmodellen hanterar riskerna före och efter en insats. Men *under* en insats har det inte funnits något bra skydd tidigare, och det är ju då vi blir som mest utsatta för gifterna.

Sedan 2021 finns ett svensktillverkat specialunderställ med aktivt kol i tyget,

Uppsala Nya Tidning

amnen som släpps igenom till huden.

Dagens rutiner räcker dock inte, tycker Anders Cederbert på Brandmännens cancerfond.
Foto: Adam Wrafter

Enligt tillverkaren är det dock bara två stationer i Sverige som har köpt in understället, som kostar drygt 10 000 kronor styck. Ingen av Uppsalas brandstationer hör dit.

ANNONS

Sprite is a registered trademark of The Coca-Cola Company. ©2024 The Coca-Cola Company.

– Det finns inget annat som skyddar lika bra. Att arbetsgivare inte köper in det är cyniskt: att de har tillgång till underställen men ändå accepterar cancerrisken, säger Anders Cederberg.

Elisabeth Samuelsson, chef för Uppsala brandförsvaret, säger att de gör allt de kan för att skydda brandmännen och de servicetekniker som hanterar smutsig utrustning – utifrån den kunskap de har.

– Sedan har vi inte all kunskap vi behöver ännu. Det sker så oförutsägbara kemiska reaktioner när någonting brinner, så vi vet inte exakt vilka gaser som bildas och vilka som släpps igenom våra larmkläder. Så vi behöver absolut lära oss mer om risker och hur vi skyddar oss. Absolut viktigast är att skydda andningsvägarna.